

Előfizetési díj:
 Vidékre postán vagy helyben házhoz
 hordva:
 Egy évre 20.—
 Félévre 10.—
 Negyedévre 5.—
 Egy hóra 1.50

Egy szám 6 krajczár.

Hirdetési díj: 9 hasábos petitor egy-
 szeri hirdetés 12 kr., többször 10 kr.

Bármely díj minden hirdetésért ké-
 len 30 kr.

NYITÓLÉTER: 6 hasábos sor 30 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői Iroda:
 Budapest, IV. hímző-utca 7. sz.
 korá a lap szellemi részét illető minden
 közlemény küldendő. — A küldemények
 csak bérmentesen fogadhatók el.

Kéziratok csak rendkívül esetben kül-
 detnek vissza.

Kiadó-hivatal:
 Budapest, IV. hímző-utca 7. sz.
 havá az előfizetési pénzek küldendők.

Budapest, jan. 5.

Gróf Andrássy Gyula immár kitűnő állapotban lehet.

Mi is hiányzik olyan államférfinak, ki megtalálta argonauta vállalkozásának célját, a rég keresett arany gyapjút? A delegationalis tárgyalások eddigelő hajszálát sem görbítették meg, és most ott áll, haja teljesen rendezve, mint csak valaha alkotmányos miniszter korában, melle ragyogva a fényes díszlőt, melyet régebben és újabb fejedelmek kegye reá agyagott. Volt ugyan szenvedése neki is, mert ez a nagylelkű sorsa. Az oszt. delegatió egyszer megfosztotta elkészített reggelijétől is, váratlanul arra kényszerítve őt, — hogy a megindult külügyi vitához siessen. Kétségteletlen kegyetlenség volt, bárbar kegyetlenség! De ha a gróf érzékenyen panaszkodott is a rajta elkövetett sérelmet, föl lehet tenni, hogy emelkedett öntudata hamar megvigasztalta és talán épen büszkévé tette a közügynek hozott áldozatokra.

Hisz most már bátran állíthatjuk gr. Andrássy Gyulát a nagy angol államférfiak mellé, kik a legnagyobb testi szenvedések között és minden jogosult kényelem megtagadásával állottak helyt parlamentaris feladatuk teljesítésében. Mily méltó elégtelenséggel sorolhatjuk őt a nagy Fox mellé, ki haladokva jelent meg estéről-estére a parlamentben, hogy az ellenzék kíméletlen támadásaira válaszoljon. Mily visszhangzó sugároz az elrabolt reggeli Canning példájára, kik kérelmetlen ellenzék örökös zaklatásokkal lelkiismereti kötelességeinek teljesítésében az életből kiűldözték. Kétségteletlenül Andrássy gr. is úgy gondolkozik, mint Fox, ő is azt tartja, hogy az államférfi is olyan katona hazájának szolgálatában, kinek el kell fogadnia a háború minden eseteit, a szenvedést, a nélkülözést és halált. Méltó az aranygyapjas kintútrásra.

De hát ez az államférfi élő alak, ki igen válságos időkben intézi a monarchia sorsát, s mégis csak meg kell engedni, hogy itt nem lehet egészen elég gr. Andrássynak megnyugvása akár öntudatában, akár frizurájában és arany gyapjában.

Az arany-gyapju a király változatlan bizalmának jele, ezt mondhatják százszor, és nekünk nem juthat eszünkbe ellentmondani. De mily nyomorult szolgaiság rejlik abban, ha a királyi helyeslést úgy tűntetik fel, mint Andrássy politikájának igazolását. Valóban minden hájazalunk égnek meredhet, midőn ilyen nézeteket találunk kifejezve olyan országban, melynek parlamentje, szabad sajtója vannak.

Miert is beszélünk mi mindnyájan, ha egy politika helyességéhez nem kell semmi egyéb, csak, hogy a király tetszését bírja? Mi szerepök van hát alkotmányos intézményeinknek, vitaközös testületeinknek és a közvéleménynek? Nem az alkotmány fogalmából folyik-e az, hogy a király bizalma, mely a miniszteri hatalomnak egyik forrása, épen csak szükségeseké teszi azt az ellenőrző erőt, mely a népek befolyásában rejlik? A kik most annyira előtérbe állítják a királyi bizalmat, és azt után nagy gyönyört találnak a felségsértési perekben, talán meg fogják engedni, hogy az uralkodók egyáltalában nem csatlakozhatlanak. Vajjon jelenleg uralkodó királyunk is bizalmának már sok keserű csalódását nem érte-e meg? Lett is volna gróf Andrássy miniszter, ha a király nem tapasztalta volna többször, mily méltatlanul kölcsönözte oda bizalmát korábbi tanácsosainak!

És ha a jelen esetet tüzétesen vesszük szemügyre, lehetetlen elzárkózni előle, hogy az épen nyugtalanító jelentőséggel bír. A királyi bizalomnak nyilvánítása most egyenesen tüntetészerű jellegűt ölt az általános bizalmatlanság ellen, melylyel Andrássy gróf politikája a monarchia népei részéről találkozik. Oly jeladásnak lehetne tartani azt, hogy egy népies és a közvélemény kívánalmainak megfelelő politika érvényesítése a döntő körökben fog határozott ellenállásra találni. Minden körülmény hozzájárul ahhoz, hogy a királyi kitüntetés egy merőben dynasticus politikai irány nyilatkozatának tartjuk. Mert az lehet, hogy a királyi kegy tanúsítása még a népies akarat ellenére is valódi érdeknek jutalmazása legyen ott, hol a kivívott sikerek a valódi érdeknek létezését szembetűnővé teszik.

Vilmos király ugyancsak elhalmozhatta Bismarckot címekkel és rendjelekkel, Bismarck politikája a közvélemény kívánalmával merő ellentétben állott ugyan, de sikerről sikerre haladott és eredményeit által szerezte a teljes szentesítést. Am hol van Andrássy politikájában a siker, mely jutalmat igényeljen? Még a legkíméletle-

sebb szempontból is, mi egyéb az, mint egy még folyó kísérlet, melynek eredményeit ezután kell látnunk? A királyi kitüntetés, mi lehet tehát egyéb, mint személyes elégedettségnek nyilvánítása egy oly kormányzás fölött, mely az uralkodó személyes hajlamainak megfelel? A jutalom itt úgy látszik azért van adva, mert Andrássy gróf megvetette a közvélemény követelését, és mert meghódolt a dynasticus kívánalmaknak. A királynak tetszik! Le roi s'amuse. Nem szűnik e meg itt azonnal az alkotmányos miniszternek szám-bavehetősége? Nem áll előttünk a lelketlen udvaronc, ki kegyeket vadász? Nem egy államférfi nyeri itt meg politikájának szentesítést, legyen ez a politika jó vagy rossz, de egy szolgálva tudatják a megelő-gedést, ki saját politika nélkül az adott intelmeknek megfelel.

Gróf Andrássy tehát meglehet elégedve önmagával és lehet, ő azon nagy férfiak közé tartozik, kik saját öntudatokat szembe állítják a kortársak véleményével, sőt a történelemnek ítéletével. De mindaz a sok szép holmi, mi az öntudatot megnyugtatója, legyen bár aranygyapju, százaszorosra súlyosabb teszi felelősségét hazája és nemzete irányában. A történelem itt igen szigorú mértéket fog alkalmazni. Talleyrand mondhatta I. Napoleon egy tetteről, hogy az több mint vétek, mert az hiba. Mi maradtunk a megfordított és egyszerűbb igazságnál, hogy államférfiaink többek lesznek, mint hibásak, ők bűnösök lesznek. Legyen Andrássynak, legyen Tiszának ilyen vagy amolyan öntudata, az ilyen hibák magokban is a legnagyobb bűnök.

Egyik félhivatalos lap nagyon örvend annak, hogy a volt népgyűlés 25-ös bizottsága másodszerára kihirdetett gyűlésére sem gyűlt össze teljes számban. Habár elrontjuk is a félhivatalos örömet, mégis készletre éreznék magunkat annak kijelentésére, hogy a 25-ös küldöttség tagjainak nagy része azért nem jelent meg az összehívott értekezletre, mert önzértek nem engedni meg, hogy annál a Tisza Kálmánál kunyoradjának audienttiát, ki már egyszer megtagadta tőnk a Fehérgátat. A népgyűlés méltóságát sértendék meg a küldöttség tagjai, ha e minőségükben szóba állni akarának azzal a Tisza Kálmánal, ki erőszak alkalmazása által tartotta távol magától a 16 ezer főnyi népgyűlést képviselő 25 küldöttség. Ezen álláspontot foglalta el a 25-ös küldöttség első ülésén Helfy Ignác, ezzel indokolta levélileg távol maradását a második értekezletől Simonyi Ernő, s e nézetben voltak a többi meg nem jelent tagok is.

A decz. 16-iki „Lázadás”-t Helfy Ignác interpelláció tárgyává fogja tenni a képviselőház legközelebbi ülésén. Erélyesen meg fogja támadni a kormányt, akkori részben ismeretes, részben még a nyilvánosság előtt ismeretlen magviselete miatt.

A Trafalgar squaren tartott nagyszerű oroszellenes londoni népgyűlés lefolyásáról, lapunkban olvasóink kimerítő s érdekes leírásot vettek. Utólagosan értesülünk, hogy a törökbarát néptömeg, midőn a népgyűlés lefolyása után a hadügyminiszterium palotájára s a török követéséig épülete felé vonult, angol, török és magyar zászlók lobogtatása mellett járta be „Fegyverrel” kiáltások között London utcáit.

A bukás kezdete.

—dr— Az újvívi köszöntők önámító szavai elhangzottak, azonban az ország egy mákszemnyivel sem boldogabb, sem a szolamos dicsőítések, sem azon biztatások után, melyek az alkotmányos szabadságnak miniszterelnöki értelemben leendő megmentését helyezik kiltásába.

Szabadoságról beszél a miniszterelnök ur, épen úgy, mintha széles Magyarországon oly széles jó kedvben lenne mindenki, hogy már-már nem fér a bőrébe; pedig hát a nyomor, inség és pusztulás jészót réme jár házról házra, melynek láttára még a léleket is eláll a milliók ajkán. Dermedő rémület vett erőt a népen, mozdulatlan, szótlán várása a jövődeknek. Ha itt-ott egy fájdalom sikoltás kél, segítségért, megmentésért kiáltva, azt talán könnyű lesz elfojtani; de azzal a szabadság nem lesz megmentve, az alkotmány nem lesz megóva. A ki nem akarja önmagát ámitani, a ki nem akarja az ország szerte mutakozó siralmas jelenségeket ellenkezőre magyarázni, mint a mit jelen-tenek, az igenis tisztában van azzal, hogy az alkotmányos szabadság veszélyeztetve van, sőt nemcsak ez, hanem nemzetünk léte is; de nem alulról a szenvedő és tűrő népről, hanem felülől, azon intézkedések által, melyek a nép kezéből a megélhetés minden eszközeit kicsavarják, s melyek a helyzet javulásának minden reményeit megsemmisítéssel fenyegetik; s mindezeket felül a nép által hozott óriás áldozatok árán a

Muszkaoország felül ránk nehezédő barbar absolutizmusnak újat egyengetik. — Ezek veszélyeztetik az alkotmányos szabadságot — ezek teremtik elő azon anyagot, mely a fokozódó nyomás alatt explosióra vezethet.

Valóban számalmas állapot, hogy odaig jutottunk, miszerint a megsemmisítő meg-rázkodtatások teóriáinak fejtegetése mai nap már nem tartozik teljesen az abstract akadémiái értekezések sorába. Sajnálatra méltó, hogy a vizsgálódások ezen thema felett jóformán napirendre erőszakoltattak. — Ha a kormány feladatának akarná tartani a nép hangulatát és az azt előidéző okokat alapos tanulmányozás tárgyává tenni, oly jelenségeket találna, melyekről talán nem is álmodik, s melyek meggyőzőnek arról, hogy igen veszélyes uton halad, és hogy még sokkal veszélyesebb az, melybe bekanyarodni készül, midőn a nézetnyilvánítások „megrendszabályozását” helyezi kiltásába.

Pressió nélkül nincs explosio, és” explodáló anyag nélkül sem képzeltető oly evolúció, mely az alkotmányos szabadság veszélyeztetését vonhatná maga után. — Az örvénálnk igen erős neme rejlik a miniszterelnökön azon szavaiban, melyekkel magát mint a veszélyeztetett társadalmi rend megmentőjét ajánlja széledző pártja kegyébe. Ha a miniszterelnök veszélyről beszél, ezzel egész leplezetlenséggel tárja fel a kormány politikájának kárhazatos voltát. Ténykép állítja fel azt, ami minden kormányra nézve a legkeményebb vád, hogy t. i. a társadalomban a vészthozó evolúciónak nagy mennyiségű anyaga van felhalmozva, és hogy másfelől létezik pressió, mely nem engedi a veszélyes anyagnak többé kevésbé zajos, de veszély nélküli elsistergését, hanem oly műfolyamot idéz elő, melynek lefolyása törésse, vagy szakadással jár.

Kemény vád ez minden kormányra nézve, de legkeményebb arra nézve, mely nem mentheti magát azzal, hogy véletlen, véletlen szerencsétlenség okozták a bajt. A Tisza-kormány önmaga halmozta fel sajátkezeleg, az elégedetlenség, az elkeseredés, a kétségbeesés óriás mennyiségű anyagát. Hiszen még alig három év előtt majdnem az egész nemzet osztatlan rokonszenvét, támogatását bírta. És ma?

Maga halmozta fel a vészes anyagot, midőn ígéreteinek megszegésénél a benne helyezett bizalomnak ellenkező irányu felhasználásával oly helyzetet akar a nemzetre octroyálni, mely mellett a pénzügyi is gazdasági nyomorból való kibontakozás nemcsak a jelenben, hanem a jövőre nézve is lehetetlenné válnék. . . midőn a külpolitikában oly iránynak hódol, mely az egész nemzet meggyőződése szerint nemcsak Magyarország, hanem az egész monarchia alapjainak megrendítését proklamálja ezéjálul, — urbi et orbi — mely a történelem meg nem hazudható logikája szerint, a legközelebbi jövőben hazánkra készül alkalmazni az osztózkodó zsákmanólyas fortélyos mesterségének kipróbált fogásait.

A Tisza-kormány elítélte magát — tettei által rég, mert elejtette a nemzet anyagi megélhetésének eszközeit egymásután, kiejtette kezéből a fegyvert, melylyel a nemzet jogait megkellett volna védenie. Azaz, hogy dehogyan ejtette ki: a nemzet ellen fordította azokat. . . De elítélte magát legújabbban a kormány elnökének új-évi dicitója által ünneppélyes szóval is, midőn a kényszerűségből érényt csinálva fenn hirdeti, — hogy tovább nem képes magát és gyűlölt politikáját fentartani máskép mint erőszakkal; nyíltan hirdetett, de szenteskedő mezbe burkolt erőszakkal. Az alkotmányos szabadság mentendő meg; s az ártatlan bárány, ki a világ bűneit magára veszi és a bűnösöket megmenti: a magyar kormány. Valóban kár, hogy nem husvétii dicitó volt: a megmentő bárány szerepe husvétii szerepnek való.

A Tisza-kormány elítélte magát, napjai megvannak számlálva. De azért erőszakra készül, hogy bukása annál csattanósbabb legyen; s hogy a jóindulatu szalonnának utolsó foszlánya is szét legyen tépve, mely a letűnt boldogabb emlékeztető multból a nemzet szívében még fenmaradt, azon férfiú iránt, kit valaha oly sokan nagyrabecsültek, kire annyian oly sok szép reményt építettek, s kiből az egész nemzet oly nagyon nagyon csalódott.

Azok között, kik a jelenlegi kormány bukását sajnálják, bizonyára mi vagyunk a legutolsó; de azért mégsem tartjuk kívánatosnak, hogy a jelenlegi kormány még oly botrányokkal tetőzze pályafutásának végnapjait, aminkre a kormányelnöki dicitó

kiltást nyújt. A kormány eddigi eljárása máris tönkretette a hazafias küzdelmek hiteltét; mert a nép újjal mutatva mondhatja és mondoghatja is, hogy a kormánybukató ellenzékességek, — a hazafias szolamok nem egyéb humbugnál. Hiszen a mostani kormány tagjai és különösen feje annak idejében ugyancsak ellenzékiek voltak — eget földet ígértek — és ime hora juttatták az országot! — Minél botrányosabb lesz a kormány bukása, annal nagyobb lesz a blamage — a magyar alkotmányosságára nézve.

Ha a kormányelnök a magyar alkotmányos szabadságot megakarja menteni, az egyetlen jó szolgálát, mit ez ügynek még tehet, abban áll, hogy mielőbb busut mond a hatalomnak, melyet az országra nézve oly szerencsétlen eredménnyel kezelt közel három esztendeig.

Lesz-e ehhez elég lelki ereje, nem tudjuk, — de óhajtuk, hogy legyen.

A fővárosi közigazgatási bizottság mai rendkívüli közgyűlésen nagyot roppantott a Tisza Kálmánféle osztrák-magyar institúción. Alantabbadjuk a bizottság üléséről a részletes tudósítást. E szerint a fővárosi közigazgatási bizottság többsége elfogadta a Királyi Pál által beterjesztett indítványt, a mely a fennálló szervezet tarthatlanak nyilatkoztatja ki és felkéri a belügyminisztert, hogy a közigazgatási bizottságokat e „haszontalan” közegeket törölje el és állítsa vissza egészséges autonomikus rendszert.

Vége akadtak Németországban is emberek, kiknek arcuk pírul a gondolatra, hogy Németország büntürsa Oroszország rablógylkos törekvésének. A socialdemokratáké az érdem, hogy fellépnek Bismarck keleti politikájára ellen. Liebknechtől, a német socialdemokraták híres vezéréől, a Daily Telegraph egy levelet közöl, a melyben következőket olvassuk: Unnepek után Németország minden részében gyűlések fognak tartatni, melyek tiltakozni fognak Bismarck azon kísérleté ellen, hogy Németország az orosz birodalom szövetségésére tétessék. Mily helyt a birodalmi gyűlés ismét megnyílik, interpellatiót és vitát fognak proponálni a kormány külpolitikája tárgyában. Ha nem részesülünk a kellő támogatásban, más eszközökhöz fognak folyamodni, hogy a vitát forozozzuk”. Az orosz absolutizmus terjeszkedő uralma elleni küzdelem, tehát csakugyan nem sokára nemzetközi lesz.

Egy zágrábi távirat jelentése szerint a párisi világiállításra alakult ottani bizottság feloszlott, mivel a budapesti központi bizottság egyetemleges kiállítást akar rendezni, csupán magyar feliratokkal. Az en confictus előzményeire vonatkozólag, azt olvassuk, hogy a zágrábi kiállítási bizottság azt kívánta, hogy az általa rendezett kiállítás összes költségei a központi bizottság által viseltessenek s ezek fedezésére 2000 frtot kért, az országos központi bizottság belenyugodott, hogy a zágrábi összes kiállítók terményeiket csoportonként collectív kiállításban állítsák ki, az országos alaplól kért 2000 frtnyi segélyt azonban azon föltételhez kötötte, hogy a kiállítási feliratok ne csak horvát nyelven legyenek följegyezve, mint ezt a zágrábi bizottság kívánta, hanem magyar és horvát nyelven. Ez volt szülő oka a horvátok éretlen demonstrációjának. Mi is helyesüljük a központi bizottság eljárását, mely nem akarta megengedni, hogy magyar pénzben egy horvát külön kiállítás rendezessék, s mely meghusította azt, hogy Horvátország a kiállításban öt közjogilag meg nem illető állásban jelenjék meg.

A Lloyd subventió a pénzügyi bizottságban.

Egy nagy nemzeti érdek felett dől el a kocka most az országgyűlési pénzügyi bizottságban, mely ma kezdé el tárgyalni a triesti Lloydal kötendő szerződést. Előbb a vámuügyi bizottság tárgyalta azt, s hogy ott mi volt a sorsa, ismeretes. Egy árva szavazaton mult, hogy a kormány javaslata el nem vetetett. Erkölesei vereség volt ez ugyan a kormányra nézve, de azért a többséget mégis megkapta!

A vámuügyi bizottságban tudvalevőleg a kormányárt legnagyobb mamelekjai vannak többségben, derüre-borura megszvaznak ők mindent, a mit a kormány eléjük tesz. Némely része fel sem nyitotta a száját, csak aludni jár a bizottságba. És mégis a kormánypárti nagy többség ezen elemeiből is fellazadt a lelkiismerete egynek-kettőnek az ellen, amit velök megszvaztatni akartak, s a Lloyd subventió kérdésében ők nemmel szvaztak. Gr. Péchy Manórol, a bizottság elnökéről beszélük, hogy ő maga is szavát adta, hogy a subventiót nem fogja megszvazanni: de aztán mikor látta, hogy Tisza állása veszélyeztetve van, megijedt és saját jobb meggyőződése helyett, a kormány kérésének engedve, igent mondott. Pedig ha a gróf ur komolyabban meggondolta volna a dolgot, be kellett volna látnia, hogy ha a Lloyd subventiót megbuktatja, az a Tisza kormányának

még nem kell szükségké megbuknia. Bár megbuknék! Ekkor legalább oly férfiak léphetnének a helyére, kik közzgazdasági ügyekben alaposabb és modernabb képzettséggel bírnak. . . . De a Lloyd-kérdés kabinet válságot még nem involvál Magyarországot. Hiszen a most uralkodó felfogás szerint az ily életbe vágó közzgazdasági ügyekre a Tisza-kormány nem is fektet súlyt, és mi legalább igen hajlandók vagyunk azt hinni, hogy e kérdésből kormányunk nem fog kabinet-kérdést csinálni, haecsal Bécseblő rá nem parancsolnak. . .

A pénzügyi bizottság mai tárgyalásán általánosságban szintén elfogadta a javaslatot! S itt is azon kicsinyes tekin-tetek voltak irányadók, melyeket Tisza már a vámuügyi bizottságban kifejtett. Mondá, hogy a Lloyd 1867-ben tényleg a külügy-miniszterium alá helyezettett, tehát közös ügy (!) Hangsúlyozta, hogy nevezetes politikai jelentősége van (?) hogy a monarchiának tekintélyt ad a külföldön, s hogy a kereskedelem fejlesztésére sokat tesz (?) Mindezen érveket, melyek a szerződés indokolásában is kifejtettek, igen alaposan megbírálja és megczafolja egy e napokban megjelent röpirat. „Feladatunk a triesti Lloyddal szemben” czim alatt, azokra tehát itt ki nem terjeszkedünk, hanem csak azon tényt constatáljuk, hogy a kormány, mint más dolgoknál, ugy ennél is port hint a nemzet szemébe és ily módon legvitálisabb érdekeinket feladja.

A pénzügyi bizottság a részletes tárgyalásba is belebocsátkozott, már a mai ülésen is igen nevezetes módosításokat tett. Törölte a fume-liverpooli vonalat és ezzel a subventionak felemelését 1.300.000 írtól 2.2 millió frtra.

Megjegyzendő, hogy az osztrák reichsrath a felemelt subventiót már elfogadta. A magyar pénzügyi bizottság mai határozata tehát egy oly lépés eredményez, mely a közzgazdasági kiegyezésre nézve fennállott differenciákat lényegesen növeli. A kormány előterjesztése tehát a pénzügyi bizottságban voltaképpen mégis megbukott, s jellemző, hogy épen az nem kellett a bizottság többségének, a mit az osztrákok különös kedvezmény gyanánt engedélyeztek a magyar kormánynak!

Ha a pénzügyi bizottság ismert mamelek-sága mellett elmert idáig menni, reméljük, hogy az országgyűlésen a Lloyd-subventió egészen elfogvetni. Mert valóban egy nagy, igen nagy nemzeti érdek forog itt veszélyben, a magyar hazájózás és tengerészlet, s vele külkereskedelmünk sorsa. Igaz ugyan, hogy a mi közösügyes politikusaink megszokták szánalmas mosolylyal beszélni azon nagy eszmékről, melyeknek Kossuth Lajos kifejezést adott akkor, midőn a „Tengerre magyar!” jelszót hangoztató. De miért tezik ők ezt? Azért, mivel nem éreznék magokban elég alkotási erőt, sem elegendő szak-képzettséget arra, hogy az igét megtestesítsék; és ezért azt hiszik, hogy a mibe ők nem mernek fogni, az már eo ipso veszedelem a hazára.

Az ily kormánypárti logikánál a mi ajnkura jön a szánalmas mosoly. Ha egy táblabírós gondolkozású magyar törvényhozó nem mer semminő új alkotásokhoz fogni a magyar tengerészlet terén, azon nem csodálkozhatunk. De midőn ő arra adja szavazatát, hogy 10 évig ne lehessen Magyarországon e terén senkinek semmit csinálni, akkor oly bünt követ el, melytől csak azért nem riad vissza, mert nem gondolták meg, hogy mennyit árt ezzel hazánknak.

A Lloyd szerződés nagyban és egészben felvéve kettős szempontból itélendő meg. Az egyik az, hogy mily nagy közvetlen pénzügyi áldozatba kerül ez az államnak, mennyi a direct megkárosodásuk. A másik az, hogy mit veszít az ország közvetve az által, hogy de facto lehetetlenné tétetik a magyar tengerészlet alapítása és fejlesztése.

A mi az első kérdést illeti, az egyszerű számítás dolga: tíz évig kellend a kormány javaslata szerint 2.2 millió, a pénzügyi bizottság határozata szerint 1.3 millió frtnak 30%-át fizetünk a nélkül, hogy ezért csak félig-meddig számbavehető ellenszolgálatot kapna Magyarország. Az évenként fizetendő összeg a kormány javaslata szerint, mintegy hétszáz ezer a bizottság határozata szerint 430.000 forint leendő. Tíz év alatt ez 7 millióra, illetőleg 4.3 millió frtra rug, de minthogy a pénz defizites államháztartásunkban kölcsön kellend venni, s a magyar állam ma 8%-on alól nem kap pénzt, ezért az évenként fizetendő összeg után még a 8%-os kamatot és a kamatok kamatait is számításba kell venni s ekkor kiténik, hogy a direct pénzügyi veszteség a

